

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Сугоняко Наталії Володимирівни «Інформаційна діяльність суду в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 – «Право»

1. Актуальність теми дослідження

Дослідження розвитку сучасної цивілізації свідчить, що протягом тисячоліть головним засобом організації суспільства є право і держава, розвиток яких відбувається на основі синтезу інформації про попередній і сучасний стан суспільства та ситуації в ньому. Використання актуальної для теперішнього стану інформації є запорукою адекватних та ефективних дій всіх членів суспільства. Це призводить до того, що в сучасному світі інформація підтверджує свій статус найціннішого ресурсу, володіння і використання якого стає необхідним елементом успішного функціонування сучасного суспільства.

Розвиток України як незалежної та демократичної держави залежить від багатьох факторів, головними з яких є стабільне на ефективне функціонування усіх гілок влади, яких відповідно до Конституції України є три. Судова гілка, як одна з гілок державної влади представлена системою судів, відіграє надзвичайно важливу роль в державотворенні, оскільки саме на неї покладена функція правосуддя. Виконання покладеної на неї функції тісно пов'язане з обігом і використанням відповідної інформації. Структура і джерела цієї інформації є досить різними, проте саме вона дає можливість досягти певного рівня справедливості в суспільстві і здійснювати правосуддя. Аналіз наукової літератури дає можливість говорити про те, що безпосереднім питанням інформаційної діяльності суду в Україні практично не приділялось належної уваги.

Враховуючи це, актуальність теми обумовлена тим, що на сучасному етапі розвитку нашого суспільства, дослідження правового регулювання інформаційної діяльності судів та надання науково обґрунтованих висновків щодо можливості її вдосконалення є надзвичайно важливим завданням, результатом якого має стати покращення функціонування державної влади в Україні взагалі та судової, зокрема.

2. Найсуттєвіші результати дисертації, їх достовірність і новизна, значення для теорії і практики

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших комплексних досліджень інформаційної діяльності суду в Україні. Наукова новизна роботи і особистий внесок автора викладені в таких узагальнених положеннях та висновках, що виносяться на захист :

вперше:

- сформульовано авторське визначення «правової інформації» як інформації, яка містить відомості про право, його систему, джерела, реалізацію, юридичні факти, правовідносини, правопорядок, правопорушення і боротьбу з ними та їх профілактику, а також відомості використання яких буде тягнути за собою зміну прав та обов'язків суб'єкта використання;

- досліджено основні групи інформаційної діяльності, а саме: а) інформаційна діяльність направлена на вироблення інформації (створення); б) інформаційна діяльність направлена на задоволення інтересів суб'єктів інформаційної діяльності за допомогою дій з інформацією (збирання, одержання, зберігання, використання, поширення); в) інформаційна діяльність пов'язана із забезпеченням прав та інтересів суб'єктів інформаційної діяльності (охорона та захист);

- сформульовано авторське визначення «інформаційна діяльність суду» як сукупності систематичних цілеспрямованих дій суду направлених на створення матеріальних чи духовних благ з метою задоволення інформаційних потреб чи інтересів зацікавлених осіб в порядку передбаченому чинним законодавством;

- речові докази розглянуто як об'єкти інформаційної діяльності суду, при цьому встановлено, що речові докази є первинним об'єктом інформаційної діяльності, а документи, що її описують вторинним об'єктом інформаційної діяльності суду;

- встановлено, що залежно від втілення інформації в предметах об'єктивного світу інформація може бути уречевлена і неуречевлена, при цьому уречевленою інформацією є відомості втілені в об'єкти матеріального світу, що можуть мати документарний чи без документарний вигляд, а неуречевленою – відомості, що не мають матеріального втілення;

- обґрунтовано необхідність вдосконалення чинного законодавства шляхом прийняття відповідним органом Положення «Про порядок дотримання режиму обмеженого доступу суддів, працівників суду та інших учасників судового процесу до таємної та/або конфіденційної інформації, що стала відома під час судового процесу», в якому передбачити підписання

всіма учасниками судового процесу окремого документу у формі «Зобов'язання про дотримання обмеженого доступу до таємної та /або конфіденційної інформації, яка стала відома під час проведення судового процесу».

вдосконалено:

- характеристику судової діяльності шляхом опису особливостей інформаційної діяльності суду в Україні;
- характеристику правових обмежень інформаційної діяльності суду із інформацією, що має режим обмеженого доступу;

набули подальшого розвитку:

- вчення про правові обмеження в частині характеристики правових обмежень інформаційної діяльності суду, критеріями застосування яких є: суб'єктний склад; спеціальні режими доступу до різних видів інформації; способи її використання, розпорядження та збереження; спеціальна документарна форма; зміст інформації.
- вчення про правову інформацію як вид соціальної інформації;
- вчення про речові докази як об'єкти інформаційної діяльності суду, шляхом виокремлення та характеристики первинних та вторинних об'єктів інформаційної діяльності суду.

Методологічною основою роботи є система філософсько-світоглядних підходів, принципів, загальнонаукових і конкретно-наукових методів пізнання, які забезпечили об'єктивний аналіз предмета дослідження. На всіх етапах дослідження використовувався метод аналізу та синтезу. Зокрема він був використаний під час дослідження інформаційної діяльності як виду діяльності (підрозділ 1.2), інформаційної діяльності суду та її видів (підрозділи 2.2.), для виявлення напрямків удосконалення інформаційної діяльності суду в Україні (3.2., 3.3.). Логіко-семантичний метод було використано для уточнення понятійного апарату, зокрема формулювання авторських дефініцій (підрозділи 2.1, 2.2.). Використання формально-логічного методу дало можливість дослідити особливості правового регулювання інформаційної діяльності суду на різних етапах (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3.). Історичний метод був використаний для дослідження розвитку інституту суду на території України (підрозділ 2.1.). Крім того, у дослідженні приділено особливу увагу дотриманню загальних принципів наукового пізнання: верифікації, конкретності, науковості, об'єктивності, обґрунтованості пізнання, раціональності. А також «традиційних» принципів теоретико-правової наукової галузі, серед яких принципи всебічності дослідження, історизму, комплексності.

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації склали наукові

праці фахівців у галузі філософії, соціології, загальної теорії держави і права, теорії управління, адміністративного права, інших галузевих правових наук, в тому числі наукові праці дослідників близького і далекого зарубіжжя. Нормативною базою дисертаційного дослідження є Конституція України, закони та підзаконні акти України, що визначають адміністративно-правове регулювання інформаційної діяльності судів на території України, законодавство зарубіжних країн, досвід яких у сфері правового регулювання інформаційної діяльності суду може бути використано в Україні. Інформаційну та емпіричну основу дисертаційного дослідження становлять узагальнення практики діяльності судових органів України, довідкові видання, статистичні матеріали.

Обсяг узагальнених теоретичних та практичних матеріалів дозволяє стверджувати про достовірність і наукову обґрунтованість результатів виконаного дослідження.

Одержані результати дослідження становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес і можуть бути використані в:

- науковій діяльності – положення та висновки дисертації є основою для розробки подальших напрямків удосконалення інформаційної діяльності суду в Україні (Акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження в Сумській державний університет від 18 січня 2021 року);

- правозастосовній діяльності – для удосконалення практичної діяльності судів в Україні як суб'єктів, що забезпечують правосуддя (Акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження в Господарський суд Сумської області від 12 березня 2021 року);

- освітньому процесі – під час проведення занять та підготовки навчально-методичної літератури та викладання таких дисциплін як: «Адміністративне право» й «Судові та правоохоронні органи»; вони вже використовуються під час проведення занять із зазначених дисциплін у Сумському державному університеті (Акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження в Сумській державний університет від 18 січня 2021 року).

3. Відповідність дисертації зазначеній спеціальності

Дисертація присвячена дослідженню Інформаційної діяльності суду в Україні. Як за змістом завдань дослідження, так і за характером їх розв'язання та отриманими результатами дисертація «Інформаційна діяльність суду в Україні» повністю відповідає спеціальності 081 – право. Крім того, дисертаційне дослідження Сугоняко Н.В. виконано у межах

науково-дослідної теми Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Організаційно-правові засади функціонування правоохоронної, судової та фінансової систем України» (номер державної реєстрації 018U001317).

4. Кількість публікацій та повнота опублікування результатів дослідження

Основні положення дисертації викладені у 11 наукових працях, зокрема, 7 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав та 4 тезах на науково-практичних конференціях, що відповідає вимогам Наказу МОН «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 23.09.2019 р. № 1220.

1. Сугоняко Н.В. Речові докази як об'єкти інформаційної діяльності судів України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія Право. Випуск 36. Т. 1. 2018. С. 138-141.

2. Suhoniako N. Peculiar features of regulating the stages of information activity of commercial court in Ukraine. *Leges si viata*. 2019, Aprilie. С. 188-191.

3. Сугоняко Н.В. Поняття правової інформації та її особливості. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 1. 2019. С. 153-156.

4. Сугоняко Н.В. Інформація з обмеженим режимом доступу як об'єкт інформаційної діяльності суду. *Юридичний бюлетень*. № 9. 2019. С. 214-219

5. Сугоняко Н.В. Інформаційна безпека в інформаційній діяльності суду. *Наукові записки Львівського університету бізнесу і права*. № 23. 2019. С. 76-82.

6. Сугоняко Н.В. Інформаційна діяльність у сфері права та її особливості. *Форум права*. № 5. листопад 2019. С. 54-60.

7. Сугоняко Н.В. Види інформаційної діяльності судів в Україні. *Evropský politický a právní diskurz*. Volume 7. Issue 5. 2020. С. 231-236. URL: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2020/2020-7-5/28.pdf>

8. Suhoniako N. Legal information characteristics and function. *Legal practice in EU countries and Ukraine at the modern stage*. January 25-26, 2019. Arad, Romania. С. 433-435.

9. Сугоняко Н.В. Функції інформації в державному регулюванні суспільних відносин в Україні. *Концептуальні засади реформування адміністративного права та фінансового права України в сучасних умовах*. Збірник наукових праць. Матеріали всеукраїнського круглого столу. Київ, 2 листопада, 2018. Київ: 2018. С. 185-190.

10. Сугоняко Н.В. Фізичні особи як суб'єкти інформаційної діяльності суду. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції : у 2 ч. (21–22 травня 2020 року, м. Суми). Суми, 2020. Ч. 2. С. 161-164.

11. Сугоняко Н.В. Юридичні особи як суб'єкти інформаційної діяльності суду. Міжнародна науково-практична конференція. *Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативно-правове підґрунтя*. (1–2 травня 2020 р., місто Дніпро).

5. Висновок

Вважати, що подана дисертація Сугоняко Наталії Володимирівни на тему «Інформаційна діяльність суду в Україні» за своїм науковим рівнем, актуальністю виконаних досліджень, практичним значенням, обсягом і оформленням повністю відповідає вимогам передбачених п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії від 06.03.2019 року щодо дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 – право.

Рецензенти:

Доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету,
доктор юридичних наук, доцент

Т.А. Кобзева

Старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету,
кандидат юридичних наук, доцент

М.В. Колеснікова

